

**Bank Spółdzielczy w Limanowej - informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego
za okres 01.01.2019 - 31.12.2019
część II**

**1. Informacje o spełnieniu przez bank wymogów, o których mowa w art. 128 ustawy - Prawo bankowe, -
Adekwatność kapitałowa.**

Wyszczególnienie:	dane w PLN	
	Wartość na 31.12.2019 r.:	Wartość na 31.12.2018 r.:
Fundusze własne, w tym:	73 746 257,00	65 811 946,00
Kapitał Tier I, w tym	58 519 479,00	56 088 656,00
Kapitał podstawowy Tier I	58 519 479,00	56 088 656,00
Kapitał dodatkowy Tier I		
Kapitał Tier II	15 226 778,00	9 723 290,00
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	495 139 930,00	509 604 430,00
z tytułu ryzyka kredytowego:	432 887 242,00	450 726 405,00
z tytułu ryzyka walutowego:		
z tytułu ryzyka operacyjnego:	62 252 688,00	58 878 025,00
Łączny współczynnik kapitałowy (w%)	14,89%	12,91%
Współczynnik kapitałowy Tier I (w%)	11,82%	11,01%
Współczynnik kapitałowy podstawowy Tier I (w%)	11,82%	11,01%
Kapitał wewnętrzny	39 611 194,00	40 768 355,00

Podstawowe regulacje obowiązujące w procesie oceny adekwatności kapitałowej to:

- rozporządzenie CRR - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr z dnia czerwca roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
- ustawa Prawo Bankowe, dalej "rozporządzenie CRR",
- ustawa z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (z późniejszymi zmianami), dalej "Ustawa o nadzorze makro ostrożnościowym",
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Bank wynosi:

- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) - 8%,
- współczynnik kapitału Tier 1 (T1) - 6%,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier (CET 1) - 4,5%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makro ostrożnościowym, Bank ma obowiązek utrzymywania wymogu połączonego bufora, który stanowi sumę obowiązujących buforów, tj.:

- bufora zabezpieczającego, który obowiązuje wszystkie banki. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku bufor zabezpieczający wynosił 2,5%.
- bufora antycyklicznego, który nakładany jest w celu ograniczenia ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Bank wylicza wskaźnik bufora antycyklicznego w wartości wyznaczonej przez właściwy organ państwa, w którym Bank posiada ekspozycje. Od 1 stycznia 2017 roku bufor antycykliczny jest równy 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- bufora ryzyka systemowego - służy do zapobiegania i ograniczania długoterminowego ryzyka niecyklicznego lub ryzyka makro ostrożnościowego, które może spowodować silne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i gospodarki danego kraju. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku bufor ryzyka systemowego wynosił 3%.

Na koniec 2019 roku fundusze własne Banku wynosiły 73 746 257,00 PLN, tj. 17 317 425,62 EUR po przeliczeniu według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2019 rok. (4,2585)

Bank wyznacza kapitał regulacyjny dla:

- ryzyka kredytowego - w oparciu o metodę standardową,
- ryzyka walutowego - w oparciu o metodę podstawową,
- ryzyka operacyjnego - w oparciu o metodę wskaźnika podstawowego.

Wykazany na 31.12.2019 roku regulacyjny wymóg kapitału wyniósł 39 611 194 zł PLN i w odniesieniu do funduszy własnych wygenerował **Łączny współczynnik kapitałowy** na poziomie 14,89%. Tym samym Bank osiągnął wymagany minimalny poziom współczynnika wynoszący 13,5%.

Współczynnik kapitały TIER I (T1) na koniec 2019 roku wyniósł 11,82. % i ukształtował się o 0,32 pp powyżej wymaganego poziomu. (11,50%)

Współczynnik kapitału podstawowego TIER I (CET 1) wyniósł 11,82 %. Wskaźnik był wyższy od minimalnego poziomu przyjętego na 2019 rok o 1,82. pp. (10,00%)

W 2019 roku nie występowały przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i koncentracji kapitałowej, toteż nie było konieczności tworzenia wymogów kapitałowych z tego tytułu.

Bank szacuje **kapitał wewnętrzny** na następujące rodzaje ryzyka Bankowego, które zgodnie z obowiązującą w Banku wewnętrzną definicją zostały uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko stopy procentowej w portfelu Bankowym,
- ryzyko płynności,
- ryzyko biznesowe.

Agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka (tj. obliczanie łącznej kwoty kapitału wewnętrznego) odbywa się w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Na datę 31.12.2019 roku **kapitał wewnętrzny** Banku wynosił 39 723 PLN i składał się z następujących wymogów:

- na ryzyko kredytowe -	0,00	PLN
- na ryzyko walutowe -	0,00	PLN
- na ryzyko operacyjne -	0,00	PLN
- na ryzyko koncentracji -	39 723,00	PLN
- na ryzyko stopy procentowej w portfelu Bankowym -	0,00	PLN
- na ryzyko płynności -	0,00	PLN

Bank Spółdzielczy w Limanowej utrzymał w 2019 roku i 2018 roku bezpieczną bazę kapitałową powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych. Bank utrzymuje fundusze własne na poziomie dostosowanym do rozmiarów prowadzonej działalności.

2. Dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów.

Bank przeprowadzał operacje dewizowe i walutowe wyrażone w jednostkach pieniężnych państw obcych.

W księgach Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku występują aktywa oraz pasywa wyrażone w polskich złotych oraz w walutach obcych, które zostały przeliczone na polskie złote po obowiązującym w w/w dniu średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP, tj.:

EUR	4,2585
USD	3,7977
CHF	3,9213
GBP	4,9971
DKK	0,5700
NOK	0,4320
SEK	0,4073
AUD	2,6624
CZK	0,1676
CAD	2,9139

Walutowe pozycje aktywów

Waluta	Walutowe pozycje aktywów:									
	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym		Należności od sektora finansowego		Należności od sektora niefinansowego		Należności od sektora budżetowego		Pozostałe aktywa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
EUR	605 205,00	411 980,00	12 547 721,96	10 722 172,45	13 149 250,31	11 116 135,22	0,00	0,00	0,00	0,00
USD	104 128,00	65 061,00	1 244 537,64	1 609 468,25	1 359 597,85	1 676 646,14	0,00	0,00	0,00	0,00
CHF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
GBP	118 160,00	96 205,00	1 009 230,30	1 062 438,52	1 126 856,09	1 155 595,11	0,00	0,00	0,00	0,00
DKK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SEK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AUD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PLN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Walutowe struktura aktywów w przeliczeniu na złote:

Waluta	Walutowe pozycje aktywów:									
	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym		Należności od sektora finansowego		Należności od sektora niefinansowego		Należności od sektora budżetowego		Pozostałe aktywa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
EUR	2 577 265,49	1 771 514,00	53 434 473,97	46 105 341,53	55 996 082,45	47 799 381,45	0,00	0,00	0,00	357,48
USD	395 446,91	244 609,84	4 726 380,60	6 051 117,77	5 163 344,75	6 303 686,49	0,00	0,00	0,00	3 164,90
CHF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
GBP	590 457,34	460 773,85	5 043 224,73	5 088 549,29	5 631 012,57	5 534 722,80	0,00	0,00	0,00	0,00
DKK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SEK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AUD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PLN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	3 563 169,74	2 476 897,69	63 204 079,30	57 245 008,59	66 790 439,77	59 637 790,74	0,00	0,00	0,00	3 522,38
AKTYWA RAZEM									133 557 688,81	119 363 219,40

Łączne zaangażowanie Banku w aktywa wyrażone w walutach obcych, w przeliczeniu na PLN wg kursu średniego NBP określonego dla poszczególnych walut, na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Waluta	31.12.2019		31.12.2018	
	AKTYWA (w zł)	UDZIAŁ %	AKTYWA (w zł)	UDZIAŁ %
EUR	112 007 821,91	83,86%	95 676 594,46	80,16%
USD	10 285 172,26	7,70%	12 602 579,00	10,56%
CHF	0,00	0,00%	0,00	0,00%
GBP	11 264 694,64	8,43%	11 084 045,94	9,29%
DKK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
NOK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
SEK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
AUD	0,00	0,00%	0,00	0,00%
CZK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
CAD	0,00	0,00%	0,00	0,00%
PLN	0,00	0,00%	0,00	0,00%
RAZEM	133 557 688,81	100,00%	119 363 219,40	100,00%

GRUPA AKTYWÓW	Udział w sumie bilansowej na dzień 31.12.2019 (w %)	Udział w sumie bilansowej na dzień 31.12.2018 (w %)
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2,67%	2,08%
Należności od sektora finansowego	47,32%	47,96%
Należności od sektora niefinansowego	50,01%	49,96%
Należności od sektora budżetowego	0,00%	0,00%
Pozostałe aktywa	0,00%	0,00%
RAZEM	100,00%	100,00%

Walutowe pozycje pasywów

Waluta	Walutowe pozycje pasywów:							
	Zobowiązania wobec sektora finansowego		Zobowiązania wobec sektora niefinansowego		Zobowiązania wobec sektora budżetowego		Pozostałe pasywa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
EUR	0,00	0,00	13 150 764,11	11 117 554,60	0,00	16 697,53	0,00	21,50
USD	0,00	0,00	1 359 609,63	1 676 657,92	0,00	0,00	0,00	0,00
CHF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
GBP	0,00	0,00	1 126 910,61	1 155 683,54	0,00	0,00	0,00	0,00
DKK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SEK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AUD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PLN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Walutowe struktura pasywów w przeliczeniu na złote:

Waluta	Walutowe pozycje pasywów:							
	Zobowiązania wobec sektora finansowego		Zobowiązania wobec sektora niefinansowego		Zobowiązania wobec sektora budżetowego		Pozostałe pasywa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
EUR	0,00	0,00	56 002 528,96	47 805 484,78	0,00	71 799,38	0,00	92,45
USD	0,00	0,00	5 163 389,49	6 303 730,78	0,00	0,00	0,00	0,00
CHF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
GBP	0,00	0,00	5 631 285,01	5 535 146,31	0,00	0,00	0,00	0,00
DKK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SEK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AUD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PLN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	-	-	66 797 203,46	59 644 361,88	-	71 799,38	-	92,45
PASYWA RAZEM							66 797 203,46	59 716 253,71

Waluta	31.12.2019		31.12.2018	
	PASYWA (w zł)	UDZIAŁ %	PASYWA (w zł)	UDZIAŁ %
EUR	56 002 528,96	83,84%	47 877 376,61	80,17%
USD	5 163 389,49	7,73%	6 303 730,78	10,56%
CHF	0,00	0,00%	0,00	0,00%
GBP	5 631 285,01	8,43%	5 535 146,31	9,27%

DKK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
NOK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
SEK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
AUD	0,00	0,00%	0,00	0,00%
CZK	0,00	0,00%	0,00	0,00%
CAD	0,00	0,00%	0,00	0,00%
PLN	0,00	0,00%	0,00	0,00%
RAZEM	66 797 203,46	100,00%	59 716 253,71	100,00%

GRUPA AKTYWÓW	Udział w sumie bilansowej na dzień 31.12.2019 (w %)	Udział w sumie bilansowej na dzień 31.12.2018 (w %)
Zobowiązania wobec sektora finansowego	-	0,00%
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	-	99,88%
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	-	0,12%
Pozostałe pasywa	-	0,00%
RAZEM	0,00%	100,00%

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów, z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku.

Geograficzne segmenty rynku:

Gmina/Miasto	wartość bilansowa na 31.12.2019 r. w PLN	udział na 31.12.2019 r. w %	wartość bilansowa na 31.12.2018 r. w PLN	udział na 31.12.2018 r. w %
1	2	3	4	5
Laskowa	89 749 802,67	8,61%	79 779 320,05	8,78%
Limanowa	524 105 515,60	50,25%	472 822 253,30	52,04%
Dobra	65 857 742,97	6,31%	59 085 268,54	6,50%
Kamienica	101 008 713,13	9,68%	95 482 767,84	10,51%
Kraków	18 016 266,23	1,73%	24 475 455,00	2,69%
Łukowica	66 196 563,93	6,35%	56 439 955,55	6,21%
Nowy Sącz	36 293 595,77	3,48%	31 096 743,03	3,42%
Szczyrzyce	136 943 455,28	13,13%	83 346 299,05	9,17%
Tarnów	4 793 291,96	0,46%	6 108 221,87	0,67%
RAZEM	1 042 964 947,54	100,00%	908 636 284,23	100,00%

Depozyty ogółem stanowią główne źródło finansowania działalności Banku i na 31.12.2019 roku stanowiły one 91,50% sumy pasywów ogółem. Depozyty pozyskane są w 50,25% pozyskane z Gminy Limanowa i miasta Limanowa Zgromadzone depozyty pochodzą w 72,19% od osób fizycznych i w 27,81% od pozostałych podmiotów.

KONCENTRACJA WOBEC SEKCJI BRANŻOWYCH

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2019 r. oraz 31.12.2018 r.

Branża gospodarki	Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2019 r.	Udział (w %) w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2019 r.	Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.	Udział (w %) w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.
1	2	3	4	5
Administracja publiczna	53 067 575,59	8,67%	52 151 859,00	-
Budownictwo	108 176 553,20	17,68%	112 217 665,73	18,98%
Dostawa wody	18 695 532,00	3,05%	5 821 423,40	0,98%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 943 054,68	0,32%	2 135 467,24	0,36%
Działalność naukowa i techniczna	3 755 021,96	0,61%	4 199 131,13	0,71%

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12 070 696,61	1,97%	9 521 547,60	1,61%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 280 880,88	0,21%	1 242 359,47	0,21%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	53 576 837,02	8,75%	45 763 189,38	7,74%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	48 656 420,62	7,95%	50 259 293,40	8,50%
Edukacja	1 417 945,00	0,23%	1 746 745,00	0,30%
Górnictwo i wydobywanie	1 024 470,00	0,17%	1 161 182,00	0,20%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	90 296 690,11	14,76%	100 679 351,63	17,03%
Informacja i komunikacja	25 938 464,92	4,24%	17 506 436,87	2,96%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12 512 654,40	2,04%	14 176 020,71	2,40%
Pozostała działalność usługowa	8 255 993,54	1,35%	9 379 022,67	1,59%
Przetwórstwo przemysłowe	50 062 837,25	8,18%	43 979 952,75	7,44%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15 557 416,66	2,54%	15 974 605,36	2,70%
Transport i gospodarka magazynowa	15 948 328,78	2,61%	18 994 606,68	3,21%
Pozostałe branże	5 670 157,04	0,93%	6 653 351,99	1,13%
Osoby fizyczne*	84 057 876,84	13,74%	77 572 180,38	13,12%
RAZEM	611 965 407,10	100,00%	591 135 392,39	91,18%

*Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W strukturze zaangażowania branżowego Banku dominują podmioty działające w branży związanej z handlem hurtowym i detalicznym oraz branży budownictwo. Łączne zaangażowanie w dwie największe grupy branż tj. "Budownictwo" oraz "Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle" na 31 grudnia 2019 roku wyniosła 32,44% (na 31 grudnia 2018 roku 36,01%).

KONCENTRACJA WOBEC REGIONÓW GEOGRAFICZNYCH

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w geograficznych segmentach rynku, podmioty czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

5. Informacje o:

1) strukturze należności banku w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, z wyszczególnieniem kredytów i pożyczek, lokat w innych bankach i w innych podmiotach finansowych, w tym informacje o:

- należnościach z odroczonym terminem zapłaty,
- należnościach przeterminowanych i należnościach spornych, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego,

2) kredytach i pożyczkach, od których bank nie nalicza odsetek,

3) aktywach finansowych, z podziałem na:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu,
- kredyty i pożyczki oraz inne należności banku,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

4) aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości;

5.1. Struktura należności Banku w podziale na kategorie ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy o rachunkowości.

Podmiot	31.12.2019 r.		31.12.2018 r.	
	Wartość bilansowa (w zł)	Struktura (w %)	Wartość bilansowa (w zł)	Struktura (w %)
1	2	3	4	5
Sektor finansowy, w tym:	320 520 652,79	40,06%	237 356 877,13	33,76%
Kredyty i pożyczki w sytuacji normalnej	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki pod obserwacją	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki poniżej standardu	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki wątpliwe	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki stracone	-	0,00%	-	0,00%
Lokaty	193 801 641,26	60,46%	121 514 391,57	51,19%
Inne należności	126 719 011,53	39,54%	115 842 485,56	48,81%
Sektor niefinansowy, w tym:	426 997 988,96	53,36%	415 282 176,68	59,07%
Kredyty i pożyczki w sytuacji normalnej	375 794 845,36	88,01%	345 873 261,87	83,29%
Kredyty i pożyczki pod obserwacją	18 337 297,25	4,29%	12 980 978,97	3,13%
Kredyty i pożyczki poniżej standardu	4 315 215,74	1,01%	15 244 947,14	3,67%
Kredyty i pożyczki wątpliwe	6 329 567,08	1,48%	11 665 745,17	2,81%
Kredyty i pożyczki stracone	22 221 063,53	5,20%	29 517 243,53	7,11%
Inne należności	-	0,00%	-	0,00%
Sektor budżetowy, w tym	52 656 006,00	6,58%	50 392 403,75	7,17%
Kredyty i pożyczki w sytuacji normalnej	52 656 006,00	100,00%	50 392 403,75	100,00%
Kredyty i pożyczki pod obserwacją	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki poniżej standardu	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki wątpliwe	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty i pożyczki stracone	-	0,00%	-	0,00%
Inne należności	-	0,00%	-	0,00%
Należności ogółem	800 174 647,75	100,00%	703 031 457,56	100,00%

*wskaźnik struktury dla poszczególnych sektorów został wyliczony jako udział danego sektora w należnościach ogółem, wskaźnik struktury dla poszczególnych kategorii ryzyka został wyliczony jako udział danej kategorii w danym sektorze

5.1a. Informacje o należnościach z odroczonym terminem zapłaty.

Nie wystąpiły

5.1b. Informacje o należnościach przeterminowanych i należnościach spornych, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego.

Nie wystąpiły

5.2. Informacje o kredytach i pożyczkach, od których bank nie nalicza odsetek.

Rodzaj należności	31.12.2019 r.			31.12.2018 r.		
	Liczba klientów	Wartość kapitału w zł	Przyczyna braku naliczania odsetek	Liczba klientów	Wartość kapitału w zł	Przyczyna braku naliczania odsetek
1	2	3	4	5	6	7
Kredyty w kategorii stracone	16	6 584 336,95	brak możliwości spłaty, decyzja Zarządu	19	7 165 759,62	brak możliwości spłaty, decyzja Zarządu
Pożyczki						
RAZEM:	16	6 584 336,95		19	7 165 759,62	

5.3. Aktywa finansowe z podziałem na:

- a) aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy
 b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
 c) kredyty i pożyczki i inne należności - Kredyty i pożyczki i inne należności udzielone przez Bank wykazano w pkt.
 d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności
 e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategoria aktywów finansowych	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1	2	3	4
a) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Akcje	-	-
	RAZEM	-	-
b) Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Akcje	-	-
	Udziały	-	-
	Certyfikaty inwestycyjne dostępne do sprzedaży	-	-
	RAZEM	-	-
c) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	Bony pieniężne	-	-
	Obligacje skarbowe	-	-
	Obligacje monetarnych instytucji finansowych	5 499 165,60	4 065 355,60
	Obligacje instytucji samorządowych	-	-
	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	-	-
	Hipoteczne listy zastawne	-	-
	Certyfikaty depozytowe	-	-
	RAZEM	5 499 165,60	4 065 355,60
e) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Akcje BPS S.A.	6 617 743,25	6 802 924,05
	Bony pieniężne	248 179 576,69	206 374 524,34
	Certyfikaty inwestycyjne dostępne do sprzedaży	4 117 380,98	3 639 504,23
	RAZEM	258 914 700,92	216 816 952,62
f) Aktywa finansowe stanowiące finansowy majątek trwały	Udziały w PARTNET Sp. z o.o.	82 150,00	82 150,00
	Udziały w BS Rozwój Sp. z o.o.	22 500,00	22 500,00
	Udziały w CRUZ Sp. z o.o.	500 000,00	500 000,00
	Udziały Spółdzielczy System Ochrony BPS	2 000,00	2 000,00
	Udział w TUW	250,00	250,00
	RAZEM	606 900,00	606 900,00

Na dzień bilansowy akcje w BPS S.A. zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży były wyceniane w wartości godziwej przez fundusz z aktualizacji wyceny, za wyjątkiem akcji i udziałów mniejszościowych, które Bank wycenia według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących. Bank ustala wartość godziwą certyfikatów inwestycyjnych na podstawie wycen publikowanych przez fundusze inwestycyjne.

Na dzień 31.12.2019 roku w kwocie ogólnej 10 930 761,03 PLN aktywów dostępnych do sprzedaży, wartość 7 224 643,25 PLN dotyczy akcji i udziałów mniejszościowych, a wartość 3 706 117,78 PLN aktywów finansowych (certyfikatów inwestycyjnych) wycenianych przez fundusz z aktualizacji wyceny.

5.4 Informacje o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości.

Nie wystąpiły

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:

6.1 Wartość kredytów i pożyczek oraz innych należności banku zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank nie posiada kredytów, pożyczek i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

6.2 Wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia wartości instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym.

Nie wystąpiła. Bank nie posiada kredytów, pożyczek i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

6.3 Wartość, o którą instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kredytowym zmniejszają wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe.

Nie wystąpiła. Bank nie stosuje instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

6.4 Wartość zmiany, w danym okresie sprawozdawczym i narastająco, wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz innych należności banku, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego, ustaloną:

a) jako wartość zmiany dla danego składnika lub grupy aktywów finansowych, która nie wynika ze zmiany warunków rynkowych powodujących ryzyko rynkowe,

Nie wystąpiła. Bank nie posiada kredytów, pożyczek i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

b) w oparciu o inną metodę, która w ocenie banku pozwala wierniej odzwierciedlić wartość zmiany dla danego składnika lub grupy aktywów finansowych, która wynika ze zmiany ryzyka kredytowego,

Nie wystąpiła. Bank nie posiada kredytów, pożyczek i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

6.5 Wartość zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jaka wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym i narastająco.

Nie wystąpiła. Bank nie stosuje instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

7.1 Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W Banku nie występują zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

7.2 Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu.

W Banku nie występują zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako przeznaczone do obrotu.

7.3 Różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności.

Nie wystąpiły. W Banku nie występują zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

8.1. Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (w PLN).

Nie wystąpiły

8.2. Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym (w PLN)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1	2	3	4
1.	Akcje spółek notowanych na rynku NewConnect		
2.	Obligacje własne wyemitowane przez Bank: - emisja w roku 2011, seria BSL0521, wartość emisji 10 000 000,00 - emisja w roku 2015, seria BSL0525, wartość emisji 5 000 000,00	15 095 800,00	15 095 800,00
	RAZEM	15 095 800,00	15 095 800,00

8.3. Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nieznajdujące się w obrocie na rynku regulowanym (w PLN).

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1	2	3	4
1.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	-	-
2.	Certyfikaty depozytowe BPS, SGB	-	-
3.	Bony pieniężne NBP	248 179 576,69	206 374 524,34
4.	Certyfikaty inwestycyjne	4 117 380,98	3 639 504,23
5.	Obligacje BPS S.A.	5 499 165,60	4 065 355,60
6.	Obligacje korporacyjne	-	-
7.	Obligacje komunalne (miasta, gminy, powiaty, województwa, związki miast, związki gmin, związki powiatów)	-	-
8.	Inne np. akcje spółek niepublicznych lub udziały w spółkach z o.o.	604 650,00	104 650,00
	RAZEM	258 400 773,27	214 184 034,17

8.4. Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością (w PLN).

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1	2	3	4
1.	Akcje BPS S.A.	6 617 743,25	6 802 924,05
2.	Udziały mniejszościowe w innych jednostkach	2 250,00	2 250,00
	RAZEM	6 619 993,25	6 805 174,05

8.5. Wartość rynkowa instrumentów finansowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie.

Nie wystąpiła

9. Informacje o zawartych przez bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego.

Bank nie zawierał umów, których skutkiem było powstanie instrumentu finansowego.

10. Informacje o posiadanych udziałach i akcjach, w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone, zawierające:

10.1. Nazwę i siedzibę jednostek oraz przedmiot ich działalności

10.2. Wartość bilansową udziałów i akcji, procent posiadanego kapitału jednostki i udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu

10.3 Wartość kapitału własnego jednostki, jej wynik finansowy za rok obrotowy, nieopłaconą przez bank wartość udziału w kapitale jednostki

10.4 Wartość otrzymanych lub należnych dywidend za rok obrotowy oraz stopień udziału banku w zarządzaniu

Bank nie posiada udziałów i akcji w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które bank przeznaczył do sprzedaży.

Bank nie posiada udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

12. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych ujawnieniu podlegają informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania.

Bank nie dokonywał przekwalifikowania składników aktywów finansowych między kategoriami instrumentów finansowych.

13. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, informacje o:

13.1 Wartości aktywów finansowych przekwalifikowanych do i z każdej kategorii, a także przyczyny przekwalifikowania.

13.2 Wartości bilansowej i wartości godziwej składników aktywów finansowych, które zostały przekwalifikowane w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych.

13.3 Wyjątkowych okolicznościach wraz z faktami wskazującymi na to, iż były one wyjątkowe, gdy składnik aktywów finansowych został przekwalifikowany zgodnie z § 32 ust. 1 rozporządzenia.

13.4 Przychodach lub kosztach z tytułu wyceny składnika aktywów finansowych, w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych.

13.5 Przychodach lub kosztach z tytułu wyceny, które zostałyby ujęte w okresie sprawozdawczym, jeżeli dany składnik aktywów finansowych nie zostałby przekwalifikowany.

13.6 Efektywnej stopie procentowej i szacunkowej kwocie przepływów pieniężnych, które bank spodziewa się odzyskać, na dzień przekwalifikowania składnika aktywów finansowych.

Bank nie dokonywał przekwalifikowania składników aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych:

14.1 Rodzaj przeniesionych aktywów

14.2 Wartość i charakter korzyści zachowanych przez bank, a także rodzaje ryzyka związane z przeniesionymi aktywami finansowymi, które nie podlegają wyłączeniu z bilansu

14.3 Wartość bilansowa przeniesionych aktywów, wartość ujmowanych w bilansie aktywów i powiązanych z nimi zobowiązań

Bank nie dokonywał przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych, które nie zostały wyłączone z bilansu.

15. Informacje o zastawie na mieniu banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które bank zastawił jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych.

Na dzień 31.12.2018 na podstawie umowy kredytowej nr 002/18/112 z dnia 25.07.2018r. zawartej pomiędzy KBS z siedzibą w Krakowie a Bankiem Spółdzielczym w Limanowej, prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu stanowiła hipoteka umowna łączna do kwoty 11 560 000,00 ustanowiona na prawie użytkownika wieczystego gruntu nr KW NS1L/00023026/2 oraz na nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalno-usługowym położonym w Limanowej ul. Wąska 2, stanowiącej własność Banku Spółdzielczego w Limanowej wpisanej do księgi wieczystej nr NS1L/00028414/4 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Limanowej, V Wydział Ksiąg Wieczystych

W badanym okresie kredyt w KBS z siedzibą w Krakowie został spłacony i na 31 grudnia 2019 roku nie występował zastaw na mieniu Banku, jako zabezpieczenie jego zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych.

16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi.

Bank nie posiada instrumentów finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi.

17. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku o wielkości:

17.1 środków pieniężnych klientów biura maklerskiego ulokowanych w dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa.

17.2 środków pieniężnych klientów zdeponowanych na rachunkach pieniężnych w biurze maklerskim oraz wpłaconych na poczet nabycia papierów wartościowych w pierwszej ofercie publicznej lub publicznym obrocie pierwotnym.

17.3 środków pieniężnych przekazanych z funduszu rozliczeniowego.

Nie dotyczy. Bank nie posiada wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego.

18. Informacje o należnościach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich, w podziale na:

18.1 należności z tytułu zawartych transakcji giełdowych, w dalszym podziale na należności z tytułu rozliczenia transakcji na poszczególnych giełdach.

18.2 należności z tytułu zawartych transakcji na rynku pozagiełdowym

18.3 należności z tytułu reprezentacji innych banków, prowadzących działalność maklerską, oraz domów maklerskich na regulowanych rynkach papierów wartościowych

18.4 należności z tytułu afiliacji

18.5 należności z tytułu pożyczek automatycznych realizowanych za pośrednictwem Krajowego Depozytu.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie występowały należności od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich.

19. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych, w podziale na:

19.1. należności z funduszu rozliczeniowego.

19.2 należności z funduszu rekompensat.

Nie dotyczy. Bank nie posiada wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego.

20. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku o zobowiązaniach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych, w podziale na:

20.1 zobowiązania wobec funduszu rozliczeniowego

20.2 zobowiązania wobec funduszu rekompensat.

Nie dotyczy. Bank nie posiada wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego.

21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na należności od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku.

Nie dotyczy. Bank nie posiada wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego.

22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na zobowiązania od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku.

Nie dotyczy. Bank nie posiada wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego.

23. Informacje o zobowiązaniach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich, w podziale na:

- 23.1 zobowiązania z tytułu zawartych transakcji giełdowych, w dalszym podziale na zobowiązania z tytułu rozliczenia transakcji na poszczególnych giełdach,
 23.2. zobowiązania z tytułu zawartych transakcji na rynku pozagiełdowym,
 23.3. zobowiązania z tytułu reprezentacji innych banków, prowadzących działalność maklerską, oraz domów maklerskich na regulowanych rynkach papierów wartościowych,
 23.4. zobowiązania z tytułu afiliacji,
 23.5. zobowiązania z tytułu pożyczek automatycznych realizowanych za pośrednictwem Krajowego Depozytu.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie występowały zobowiązania od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich.

24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń, z podziałem na poszczególne podmioty, oraz stanu na koniec roku obrotowego.

Bank nie posiada oddziałów zagranicznych.

25. Dane dotyczące zmian stanu wartości niematerialnych i prawnych:

- 25.1. Zakres zmian wartości niematerialnych i prawnych zawierający stan na początek roku obrotowego, tytuły zwiększeń i zmniejszeń oraz stan na koniec roku obrotowego.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE (w PLN) 31.12.2019	Oprogra mowanie , licencje	Prawa do wynałazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zobniczych	Inne WNiP	Nakłady na WNiP	OGÓŁEM
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	0,00	0,00	677 179,37	0,00	677 179,37
Nabycie	0,00	0,00	43 726,01	0,00	43 726,01
Transfery z nakładów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	0,00	0,00	720 905,38	0,00	720 905,38
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,00	0,00	675 730,02		675 730,02
Amortyzacja okresu	0,00	0,00	4 364,41		4 364,41
Likwidacja	0,00	0,00	0,00		0,00
Inne	0,00	0,00	0,00		0,00
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,00	0,00	680 094,43		680 094,43
Odpisy aktualizujące na początek okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Utworzenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa netto na początek okresu	0,00	0,00	1 449,35	0,00	1 449,35
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	0,00	0,00	40 810,95	0,00	40 810,95

WARTOŚCI NIEMATERIALNE (w PLN) 31.12.2018	Oprogra mowanie , licencje	Prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych	Inne WNiP	Nakłady na WNiP	OGÓŁEM
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	0,00	0,00	1 109 728,71	0,00	1 109 728,71
<i>Nabycie</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Transfery z nakładów</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Likwidacja</i>	0,00	0,00	-432 549,34	0,00	-432 549,34
<i>Inne</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	0,00	0,00	677 179,37	0,00	677 179,37
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,00	0,00	1 073 808,48	X	1 073 808,48
<i>Amortyzacja okresu</i>	0,00	0,00	34 470,88		34 470,88
<i>Likwidacja</i>	0,00	0,00	-432 549,34		-432 549,34
<i>Inne</i>	0,00	0,00	0,00		0,00
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,00	0,00	675 730,02		675 730,02
Odpisy aktualizujące na początek okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Utworzenie w okresie</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zmniejszenie w okresie</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa netto na początek okresu	0,00	0,00	35 920,23	0,00	35 920,23
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	0,00	0,00	1 449,35	0,00	1 449,35

25.2. Wartość obcych wartości niematerialnych i prawnych, używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie korzystał z wartości niematerialnych i prawnych na podstawie umowy leasingu.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych, w szczególności:

26.1 Zakres zmian wartości użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych, zawierający stan na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia oraz stan na koniec roku obrotowego.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE (w PLN) 31.12.2019	Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	4 305 305,37	25 515 121,93	5 365 348,57	0,00	4 529 763,49	0,00	0,00	39 715 539,36
<i>Nabycie</i>	0,00	0,00	58 864,01	0,00	198 249,80	0,00	0,00	257 113,81
<i>Transfery z nakładów</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Likwidacja i sprzedaż</i>	-3 085 832,86	-504 120,69	-71 529,27	0,00	-207 533,61	0,00	0,00	-3 869 016,43

Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	1 219 472,51	25 011 001,24	5 352 683,31	0,00	4 520 479,68	0,00	0,00	36 103 636,74
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	20 172,29	4 705 611,44	4 068 486,78	0,00	3 869 774,22			12 664 044,73
Amortyzacja okresu	48 413,49	718 823,05	475 461,38	0,00	230 680,75			1 473 378,67
Likwidacja i sprzedaż	0,00	-294 307,78	-71 158,87	0,00	-205 706,96			-571 173,61
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	68 585,78	5 130 126,71	4 472 789,29	0,00	3 894 748,01			13 566 249,79
Odpisy aktualizujące na początek okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Utworzenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa netto na początek okresu	4 285 133,08	20 809 510,49	1 296 861,79	0,00	659 989,27	0,00	0,00	27 051 494,63
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 150 886,73	19 880 874,53	879 894,02	0,00	625 731,67	0,00	0,00	22 537 386,95

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE (w PLN) 31.12.2018	Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	3 821 170,38	14 642 228,23	5 335 592,39	0,00	4 693 496,30	0,00	0,00	28 492 487,30
Nabycie	484 134,99	10 892 893,70	367 297,98	0,00	337 409,55	100 481,29	0,00	12 182 217,51
Transfery z nakładów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Likwidacja i sprzedaż	0,00	-20 000,00	-337 541,80	0,00	-501 142,36	-100 481,29	0,00	-959 165,45
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	4 305 305,37	25 515 121,93	5 365 348,57	0,00	4 529 763,49	0,00	0,00	39 715 539,36
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,00	4 153 034,57	3 899 707,09	0,00	4 133 806,91			12 186 548,57
Amortyzacja okresu	20 172,29	572 576,87	506 064,80	0,00	237 109,67			1 335 923,63
Likwidacja i sprzedaż	0,00	-20 000,00	-337 285,11	0,00	-501 142,36			-858 427,47
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	20 172,29	4 705 611,44	4 068 486,78	0,00	3 869 774,22			12 664 044,73
Odpisy aktualizujące na początek okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Utworzenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenie w okresie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 821 170,38	10 489 193,66	1 435 885,30	0,00	559 689,39	0,00	0,00	16 305 938,73
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	4 285 133,08	20 809 510,49	1 296 861,79	0,00	659 989,27	0,00	0,00	27 051 494,63

26.2 Wartość obcych środków trwałych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie korzystał ze środków trwałych używanych na podstawie umowy leasingu.

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku (w PLN).

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na koniec roku obrotowego
1	2	3	4	5	6
1.	Nieruchomości	18 437 148,77	825 457,90	1 039 202,93	18 223 403,74
2.	Pozostałe składniki majątku	400 000,00	0,00	99 674,00	300 326,00
RAZEM:		18 837 148,77	825 457,90	1 138 876,93	18 523 729,74

28. Informacje o aktywach trwałych przeznaczonych do zbycia, zawierające wartość tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia oraz stan na koniec roku obrotowego (w PLN).

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na koniec roku obrotowego
1	2	3	4	5	6
1.	Aktywa przejęte za długi	0,00	437 066,67	0,00	437 066,67
2.	Pozostałe aktywa	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:		0,00	437 066,67	0,00	437 066,67

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów (w PLN).

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
1	2	3	4
1	Rozliczenia międzyokresowe czynne z tego:		
1.1.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 810 758,00	3 538 124,00
1.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	193 652,98	372 467,05
	- prenumeraty	0,00	0,00
	- opłaty ubezpieczenia	53 711,75	65 590,00
	- abonamenty	32 019,48	36 953,04
	- prowizja zapłacona od poz. podporządkowanej	34 109,02	0,00
	- emisja obligacji BS w Limanowej	63 469,73	88 366,58
	- zakupione narzędzia do autoryzacji (nie wydane)	0,00	0,00
	- za szycie strojów służbowych	10 343,00	116 294,00
	- nagrody w loterii Autolokata 16 edycja	0,00	1 737,99
	- przychody do otrzymania z tytułu prowizji	0,00	63 525,44
2	Koszty i przychody rozliczane w czasie	1 486 797,42	1 101 382,46
2.1.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne, w tym:	0,00	0,00
	- rozliczenia międzyokresowe kosztów	0,00	0,00
2.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	1 486 797,42	1 101 382,46
	- prowizja od kredytów rozliczana liniowo	1 482 387,77	1 097 038,79
	- prowizja z tytułu udzielonej gwarancji rozliczana liniowo	0,00	0,00
	- odsetki zapłacone z góry	4 409,65	4 343,67
	- pozostałe	0,00	0,00

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego, w tym ilość, rodzaj i wartość nominalna akcji oraz wartość udziałów tworzących kapitał, z wyszczególnieniem akcjonariuszy lub udziałowców posiadających ponad 5% głosów na walnym zgromadzeniu.

Lp.	Nazwa grupy udziałowców	Liczba udziałów	Wartość nominalna udziału	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem
1	2	3	4	5
1.	Osoby fizyczne	51 317	150,00	7 697 550,00
2.	Osoby prawne	1 277	150,00	191 550,00
	RAZEM	52 594	x	7 889 100,00

W Banku na koniec badanego okresu był jeden klient, który posiadał udziały o wartości powyżej 5% funduszu udziałowego.

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału.

Nie dotyczy Banku Spółdzielczego.

32. Informacje o akcjach własnych będących w posiadaniu banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych.

Nie dotyczy Banku Spółdzielczego.

33. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie występowały zobowiązania z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy.

34. Informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych, obejmujące:

34.1. Wartość poszczególnych pożyczek oraz waluty, w jakich zostały zaciągnięte.

34.2. Warunki oprocentowania i terminy wymagalności pożyczek.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość nominalna (w PLN)	Oprocentowanie	Waluta	Okres	Warunki szczególne	Stan zobowiązań (w PLN)	
							31.12.2019	31.12.2018
1.	Obligacje podporządkowane			PLN			0,00	0,00
2.	Pożyczka podporządkowana	7 500 000,00	2,40	PLN	9 lat	- oprocentowanie pożyczki: stopa referencyjna powiększona o marżę 0,90%, - zapłacona prowizja 0,50% kwoty pożyczki	7 500 000,00	0,00
	Razem	7 500 000,00	x	x	x	x	7 500 000,00	0,00

35. Informacje o stanie i zmianach wartości rezerw celowych, z podziałem na kategorie należności, obejmujące:

35.1. Stan rezerw celowych na początek roku obrotowego.

35.2. Zwiększenia, wykorzystanie i rozwiązanie rezerw celowych.

35.3. Stan rezerw celowych na koniec roku obrotowego.

35.4. Wymagany, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, stan rezerw celowych na koniec roku obrotowego, wraz ze szczegółowym wyjaśnieniem, jeżeli stan rezerw wykazany w pkt 3 nie osiągnął stanu wymaganego.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego (w PLN)	Zwiększenia (w PLN)	Wykorzystanie (w PLN)	Rozwiązanie (w PLN)	Zmiany sytuacji oraz zmiany zespołu kont (w PLN)	Stan rezerw na koniec roku obrotowego (w PLN)	Wymagany poziom rezerw celowych (w PLN)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora finansowego, w tym:	-	-	-	-	-	-	-
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	-	-	-	-	-	-	-
	- poniżej standardu	-	-	-	-	-	-	-
	- wątpliwe	-	-	-	-	-	-	-
	- stracone	-	-	-	-	-	-	-
2.	Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	8 288 089,63	9 813 315,24	141 569,67	2 673 112,25	-	15 286 722,95	14 911 126,51
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	444 986,83	539 240,13		449 701,61		534 525,35	543 153,07
	- poniżej standardu	515 512,20	179 068,22		319 783,39		374 797,03	373 395,67
	- wątpliwe	308 437,34	223 405,71		507 803,73		24 039,32	24 039,32
	- stracone	7 019 153,26	8 871 601,18	141 569,67	1 395 823,52		14 353 361,25	13 970 538,46

3.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego, w tym:	-	-	-	-	-	-	-
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	-	-	-	-	-	-	-
	- poniżej standardu	-	-	-	-	-	-	-
	- wątpliwe	-	-	-	-	-	-	-
	- stracone	-	-	-	-	-	-	-
	RAZEM	8 288 089,63	9 813 315,24	141 569,67	2 673 112,25	-	15 286 722,95	14 911 126,51

W 2019 roku na koncie 860 zaewidencjonowano również rozwiązanie rezerw dotyczących spłaconych kredytów przeniesionych do ewidencji pozabilansowej, łącznie w kwocie 0,00 PLN.

W ramach przygotowanego, zaakceptowanego i realizowanego przez Bank Wewnętrzny Planu Naprawy na lata 2018-2021, sporządzone zostały szczegółowe projekcje w zakresie tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących na ekspozycje kredytowe zagrożone. Realizacja wykonania założonych projekcji podlega okresowemu raportowaniu i ocenie przez organy sprawujące nadzór nad Bankiem.

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązań, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i wykorzystania oraz stanu na koniec roku obrotowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan rezerw na początek roku obrotowego (w PLN)	Zwiększenia (w PLN)	Wykorzystanie (w PLN)	Rozwiązanie (w PLN)	Stan rezerw na koniec roku obrotowego (w PLN)
1	2	3	4	5	6	8
1.	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	546 310,61	146 179,79	67 875,00	-	624 615,40
2.	Rezerwy na nagrody emerytalne	273424,78	73626,06	48 860,00	-	298 190,84
3.	Rezerwa na ryzyko ogólne	-	-	-	-	-
4.	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	786,70	-	-	-	786,70
5.	Pozostałe rezerwy	318 000,00	-	-	-	318 000,00
	RAZEM	1 138 522,09	219 805,85	116 735,00	-	1 241 592,94

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu na koniec roku obrotowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego (w PLN)	Zwiększenia (w PLN)	Wykorzystanie (w PLN)	Rozwiązanie (w PLN)	Zmiany sytuacji oraz zmiany zespołu kont (w PLN)	Stan rezerw na koniec roku obrotowego (w PLN)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Odpisy aktualizujące należności od sektora niefinansowego, w tym:	6 715 853,34	3 339 093,58	35 800,71	2 153 632,33	-	7 865 513,88
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	2 119,41	8 129,13	-	7 736,61	-	2 511,93
	- poniżej standardu	49 197,12	34 840,39	-	80 665,86	-	3 371,65
	- wątpliwe	32 131,81	222 056,15	-	219 342,51	-	34 845,45
	- stracone	6 632 405,00	3 074 067,91	35 800,71	1 845 887,35	-	7 824 784,85

2.	Odpisy aktualizujące należności od sektora budżetowego, w tym:	-	-	-	-	-	-
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	- poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
	- wątpliwe	-	-	-	-	-	-
	- stracone	-	-	-	-	-	-
3.	Instrumenty finansowe	2 624 531,00	11 173,80	-	26 968,00	-	2 608 736,80
	- obligacje	-	-	-	-	-	-
	- jednostki uczestnictwa FIO	-	-	-	-	-	-
	- certyfikaty inwestycyjne	2 624 531,00	11 173,80	-	26 968,00	-	2 608 736,80
	- akcje i udziały	-	-	-	-	-	-
4.	Rzeczowe aktywa trwałe	-	-	-	-	-	-
5.	Inne aktywa	-	146 674,00	-	-	-	146 674,00
	RAZEM	9 340 384,34	3 496 941,38	35 800,71	2 180 600,33	-	10 620 924,68

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych, w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń, obejmujące:

38.1. Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym.

Wyszczególnienie	31.12.2019 (w PLN)	31.12.2018 (w PLN)
1	2	3
Udzielone gwarancje i poręczenia, w tym :	27 418 869,37	24 673 113,21
- wekslowe	0,00	0,00
- inne zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	27 418 869,37	24 673 113,21

Bank w roku 2019 udzielił gwarancji na kwotę 26 233 385,17 zł. Na dzień bilansowy saldo udzielonych gwarancji wynosi 27 418 869,37 PLN.

38.2. Zestawienie gwarancji i poręczeń emisji udzielonych emitentom, z uwzględnieniem:

38.2a. nazwy emitentów papierów wartościowych, którym bank gwarantuje przejęcie emisji,

38.2b rodzaju gwarantowanych papierów wartościowych,

38.2c warunków zawartej umowy gwarancyjnej i wskazanie kwoty, do jakiej bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej,

38.2d informacji o powiązaniach finansowych, organizacyjnych, personalnych pomiędzy bankiem a podmiotem, któremu bank udzielił gwarancji,

38.2e informacji, czy papiery wartościowe objęte gwarancją są zbywalne, czy znajdują się lub będą skierowane do publicznego obrotu.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie udzielał gwarancji i poręczeń emisji emitentom papierów wartościowych.

38.3. Dane o zawartych kontraktach opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych banku.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie zawierał kontraktów opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych banku.

38.4. Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał zobowiązań pozabilansowych dotyczących wypłaty dywidendy.

38.5. Szczegółowe dane o aktywach banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także o wartości zobowiązań banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał zobowiązań własnych lub stron trzecich zabezpieczonych na aktywach Banku.

38.6 Informacje na temat nieujętych w bilansie transakcji z zobowiązaniem do odkupu.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał zobowiązań pozabilansowych wynikających z nieujętych w bilansie transakcji z zobowiązaniem do odkupu.

38.7. Informacje o udzielonych zobowiązaniach finansowych, w tym o udzielonych zobowiązaniach nieodwołalnych.

Udzielone zobowiązania	31.12.2019 (w PLN)	31.12.2018 (w PLN)
1	2	3
Sektor finansowy	0,00	0,00
- w tym nieodwołane	0,00	0,00
Sektor niefinansowy	113 979 985,77	114 077 867,98
- w tym nieodwołane	0,00	0,00
Sektor budżetowy	0,00	0,00
- w tym nieodwołane	0,00	0,00
Udzielone zobowiązania razem	113 979 985,77	114 077 867,98
- w tym nieodwołane	0,00	0,00

Na dzień 31.12.2019 roku kwota 113 979 985,77 PLN dotyczy przyznanych a nie wykorzystanych kredytów przez osoby prawne, osoby fizyczne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Uruchomienie w/w kredytów jest określone stosownymi warunkami w zawartych umowach.

38.8. Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych będących przedmiotem kontraktów na instrumenty pochodne, z uwzględnieniem:

38.8a rodzajów zawartych kontraktów, w tym opcji, instrumentów zamiany, terminowych instrumentów finansowych

38.8b rodzajów instrumentów bazowych

38.8c podziału według instrumentów bazowych do otrzymania i wydania, w tym sprzedanych i nabytych

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie zawierał transakcji o charakterze kontraktów na instrumenty pochodne.

39. Informacje o stosowanych przez bank zasadach rachunkowości zabezpieczeń, z uwzględnieniem podziału na zabezpieczanie wartości godziwej, zabezpieczanie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczanie inwestycji w podmiocie zagranicznym, obejmujące co najmniej:

39.1. opis zabezpieczeń,

39.2. opis instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające oraz ich wartość godziwą na dzień bilansowy,

39.3. charakter ryzyka, przed którym bank się zabezpiecza,

- 39.4. termin, w którym oczekuje się przeprowadzenia prognozowanych transakcji objętych zabezpieczeniem, oraz przewidywany okres, w którym transakcje te wpłyną na wynik finansowy,
- 39.5. opis prognozowanych transakcji, w odniesieniu do których uprzednio stosowano zasady rachunkowości zabezpieczeń, lecz obecnie bank nie spodziewa się ponownego przeprowadzenia takich transakcji.

Bank nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń.

40. Dane na temat znaczących warunków umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość, termin i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych, z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie był stroną umów dotyczących instrumentów finansowych, których warunki wpływałyby znacząco na wartość, termin i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych.

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat:

- 41.1. Informacje o przychodach, w tym z tytułu prowizji, i kosztach prowadzenia przez bank działalności maklerskiej.

Bank nie prowadzi działalności maklerskiej.

- 41.2. Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, odpisach z tytułu aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego, z uwzględnieniem podziału na grupy rodzajowe środków trwałych i rodzaje aktywów finansowych.

Lp.	Nazwa-Grupa	Amortyzacja za 2019 r.	Amortyzacja za 2018 r.
1	2	3	4
1.	Środki trwałe	1 473 378,67	1 335 923,63
	Grunty - 0	48 413,49	20 172,29
	Budynki i lokale - 1	688 967,10	542 720,92
	Budowle - 2	29 855,95	29 855,95
	Inwestycje w obcych obiektach		
	Kotły i maszyny energetyczne - 3	30 650,31	28 611,24
	Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania - 4	357 470,64	347 300,62
	Maszyny i urządzenia specjalistyczne - 5		
	Urządzenia techniczne - 6	87 340,43	130 152,94
	Środki transportu - 7		
	Narzędzia i przyrządy - 8	230 680,75	237 109,67
2.	Wartości niematerialne i prawne	4 364,41	34 470,88
	RAZEM	1 477 743,08	1 370 394,51

Lp.	Nazwa-Grupa	Odpisy aktualizujące za 2019 r.	Odpisy aktualizujące za 2018 r.
1	2	3	4
1.	Środki trwałe	-	-
	Grunty - 0	-	-
	Budynki i lokale - 1	-	-
	Budowle - 2	-	-
	Inwestycje w obcych obiektach	-	-
	Kotły i maszyny energetyczne - 3	-	-
	Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania - 4	-	-
	Maszyny i urządzenia specjalistyczne - 5	-	-
	Urządzenia techniczne - 6	-	-
	Środki transportu - 7	-	-
	Narzędzia i przyrządy - 8	-	-

2.	Wartości niematerialne i prawne	-	-
3.	Aktywa trwałe przejęte za długi i przeznaczone do sprzedaży	146 674,00	-
4.	Pozostałe aktywa trwałe	-	-
5.	Finansowy majątek trwały	-	-
	Akcje i udziały	-	-
	Papiery wartościowe	-	-
	Pozostałe instrumenty finansowe	-	-
	RAZEM	146 674,00	-

41.3. Dane o skutkach wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej.

Lp.	Wyszczególnienie	Wycena do wartości godziwej odniesiona na Fundusz z aktualizacji wyceny (+/- w PLN) Rok 2019	Wycena do wartości godziwej ujęta w RZiS jako Aktualizacja wartości aktywów finansowych (+/- w PLN) Rok 2019
1	2	3	4
1.	Certyfikaty inwestycyjne	267 326,55	15 794,20
2.	Akcje i udziały	-	-
	RAZEM	267 326,55	15 794,20

Lp.	Wyszczególnienie	Wycena do wartości godziwej odniesiona na Fundusz z aktualizacji wyceny (+/- w PLN) Rok 2018	Wycena do wartości godziwej ujęta w RZiS jako Aktualizacja wartości aktywów finansowych (+/- w PLN) Rok 2018
1	2	3	4
1.	Certyfikaty inwestycyjne	186 355,38	- 1 493 510,80
2.	Akcje i udziały	-	-
	RAZEM	186 355,38	- 1 493 510,80

41.4. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie dokonywał wyłączenia z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

41.5. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej na dzień sprzedaży.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku w Banku nie wystąpiły przychody i koszty z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona.

41.6. Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku w Banku nie wystąpiły zyski i straty nadzwyczajne.

41.7. Informacje o dokonanych odpisach aktualizujących lub rezerwach celowych należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów, i sposób dokonania odpisu w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów operacji finansowych oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, z wyszczególnieniem strat poniesionych z tytułu kredytów i pożyczek.

Lp.	Tytuł odpisu	Sposób dokonania odpisu		
		w ciężar utworzonych rezerw celowych/odpisów aktualizacyjnych	w ciężar kosztów operacji finansowych	w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych
1	2	3	4	5
1.	Kapitał kredytu/pożyczki	141 569,67		
2.	Odsetki od kredytu/pożyczki	35 800,71		
3.	Inne tytuły - prowizje/opłaty	6 834,87		
	RAZEM	184 205,25	-	-

Straty poniesione z tytułu odpisanych kredytów i pożyczek w 2019 r. wyniosły 177 370,38 PLN.

41.8. Informacje o przychodach z tytułu dywidend, w podziale na jednostki, od których otrzymano dywidendy.

Lp.	Nazwa jednostki, od której otrzymano dywidendę	Kwota dywidendy	
		okres bieżący	okres poprzedni
1	2	3	4
1	PartNet Sp. z o.o. w Krakowie	9 858,00	9 036,50
	RAZEM	9 858,00	9 036,50

41.9 Informacje o nakładach poniesionych w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy.

Lp.	Nakłady na:	Poniesione w bieżącym roku obrotowym	Planowane w okresie 12 najbliższych miesięcy
1	2	3	4
1.	Wartości niematerialne i prawne	43 726,01	0,00
2.	Środki trwałe nabyte	257 113,81	60 000,00
3.	Środki trwałe w budowie	0,00	0,00
	Razem	300 839,82	60 000,00

41.10. Propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1	2	3
Zysk netto do podziału proponuje się przeznaczyć na:		
1.	Fundusz zasobowy	2 490 551,08
2.	Fundusz oprocentowanie udziałów	0,00
3.	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	0,00
4.	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	0,00
5.	Fundusz Rady Nadzorczej	0,00
6.	Fundusz Społeczno-Kulturalny	0,00
7.	Inne tytuły:	0,00
	-	0,00
	RAZEM	2 490 551,08

41.11. Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, wraz z wyjaśnieniami przyczyn zaniechania.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie zaniechał żadnej z prowadzonych działalności ani też nie przewidywał takiego zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym.

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy, obejmujące w szczególności:

- 42.1. wysokość rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego utworzonych w poprzednich latach obrotowych, w tym odniesionych na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- 42.2. dokonane w ciągu roku obrotowego rozliczenia rezerwy na odroczony podatek dochodowy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego utworzonych w poprzednich latach obrotowych, z wyodrębnieniem dokonanych rozliczeń z kapitałem (funduszem) z aktualizacji wyceny,
- 42.3. utworzone w roku obrotowym aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z wyszczególnieniem części odniesionej na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- 42.4. utworzona w roku obrotowym rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z wyszczególnieniem części odniesionej na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- 42.5. stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec roku obrotowego, w tym stan aktywów rozliczanych z kapitałem (funduszem) z aktualizacji wyceny,
- 42.6. stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec roku obrotowego, w tym stan rezerwy dotyczący operacji rozliczanych z kapitałem (funduszem) z aktualizacji wyceny,
- 42.7. wysokość obciążającego wynik finansowy podatku dochodowego za dany rok obrotowy, z podziałem na:
- a) część bieżącą
- b) część odroczoną

Lp.	Treść	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
1	2	3	4
1.	Wysokość rezerwy, aktywów utworzonych w poprzednich latach	1 468 852,00	3 538 124,00
	w tym odniesionych na kapitał z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
2.	Dokonane w ciągu roku obrotowego rozliczenia rezerwy na odroczony pdop i aktywów z tytułu odroczonego podatku, utworzonych w poprzednich latach obrotowych	681 289,00	507 539,00
	w tym dokonanych rozliczeń z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
3.	Utworzone w roku obrotowym aktywa z tytułu odroczonego p. d. o. p.	x	780 173,00
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	x	0,00
4.	Utworzona w roku obrotowym rezerwa z tytułu odroczonego p. d. o. p	894 987,00	x
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	0,00	x
5.	Stan aktywów z tytułu odroczonego p. d. o. p. na koniec roku obrotowego	0,00	3 810 758,00
	w tym stan aktywów rozliczanych z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
6.	Stan rezerwy z tytułu odroczonego p. d. na koniec roku obrotowego	1 682 550,00	0,00
	w tym stan rezerwy dotyczącej operacji rozliczanych z kapitałem z aktualizacji wyceny	97 135,00	0,00
7.	Wartość obciążającego wynik finansowy p. d. o. p. za dany rok obrotowy w tym:		1 115 971,00
	a) część bieżąca		1 174 907,00
	b) część odroczonej	213 698,00	-272 634,00

43. Zagregowane dane dotyczące:

43.1. Korzystanie z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty.

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z kredytu 31.12.2019	Zaangażowanie bilansowe 31.12.2019	Zaangażowanie pozabilansowe 31.12.2019	Razem 31.12.2019
Rada Nadzorcza	6	6 359 161,40	159 132,63	6 518 294,03
Zarząd	1	39 914,71	-	39 914,71
Pracownicy	86	2 069 499,99	281 083,32	2 350 583,31
Razem	93	8 468 576,10	440 215,95	8 908 792,05

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Wyżej wymienione zadłużenie dotyczy następujących terminów:

do 1 roku	2 393 700,00	PLN
od 1- 3 lat	593 687,02	PLN
Powyżej 3 lat	5 921 405,03	PLN

W roku 2019 pracownicy, członkowie zarządu i Rady Nadzorczej nie korzystali z bankowych pożyczek, gwarancji i poręczeń.

43.2. Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłacone lub należne członkom zarządu lub organów nadzorczych banku.

Wynagrodzenie wypłacone	2019 r.	2018 r.
Rada Nadzorcza	73 103,22	75 760,00
Zarząd	791 877,42	740 837,00
Razem	864 980,64	816 597,00

Z nadwyżki bilansowej za rok 2018 nie wypłacano żadnych nagród.

43.3 Przeciętne w roku obrotowym zatrudnienie, w przeliczeniu na etaty.

Wyszczególnienie	2019 r.	2018 r.
Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na etaty	226,64	227,63

43.4 Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów.

Wyszczególnienie	31.12.2019 (w PLN)	31.12.2018 (w PLN)
1	2	3
Na nagrody jubileuszowe	146 179,79	138 468,78
Na odprawy emerytalne	73 626,06	35 522,82
Na odprawy rentowe	0,00	0,00
Inne	0,00	0,00
Razem	219 805,85	173 991,60

43.5 Koszty poniesione na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych.

Wyszczególnienie	31.12.2019 (w PLN)	31.12.2018 (w PLN)
Koszty poniesione na finansowanie programów emerytalnych	373 461,99	331 589,44

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi z bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej banku względem podmiotów powiązanych oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami, z podziałem na:

1. należności i zobowiązania,
2. główne pozycje przychodów i kosztów, w tym odsetki i prowizje, koszty rezerw na kredyty i pożyczki,
3. udzielone zobowiązania finansowe, w tym nieodwołalne.

W 2019 r. Bank przeprowadzał transakcje z podmiotami powiązanymi. Były to zarówno transakcje dotyczące świadczenia usług na rzecz Banku (tj. usługi utrzymania czystości, ochrony i konwojowania) ale również usługi związane z prowadzeniem rachunków bankowych, przyjmowania depozytów oraz udzielania kredytów. Żadne procedury wewnętrzne obowiązujące w Banku (w tym polityka kredytowa) nie przewidują innego sposobu postępowania w stosunku do podmiotów powiązanych. Wszelkie warunki i ceny stosowane dla podmiotów powiązanych są takie same jak dla wszystkich klientów Banku.

45. Informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez bank na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi, przez które rozumie się jednostki powiązane oraz:

1. osobę, która jest członkiem organu zarządzającego lub nadzorującego banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
2. osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami organu zarządzającego lub nadzorującego banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
3. jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub posiada w niej znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio, osoba, o której mowa w pkt 1 i 2, lub
4. jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia, skierowany do pracowników banku lub jednostki powiązanej
5. wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy banku

W 2019 roku nie miały miejsca niestandardowe transakcje ze stronami powiązanymi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności. Wszystkie transakcje zawierane były na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

Procentowy udział transakcji ze stronami powiązanymi nie stanowiły istotnych wielkości w sumie bilansowej, ani też w poszczególnych pozycjach bilansu i rachunku zysków i strat.

46. Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem, z wyszczególnieniem podziału na następujące kategorie ryzyka:

Informację o celach i zasadach zarządzania ryzykiem Bank zawarł w Strategii zarządzania ryzykiem oraz procedurach dedykowanych poszczególnym rodzajom ryzyka.

Podstawowe założenia procesu zarządzania ryzykiem zawarte zostały w przedmiotowej Strategii.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania tych procesów realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej, wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka opracowanymi w oparciu o wytyczne Spółdzielni Systemu Ochrony BPS (SSOZ)

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- 3) system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Do ryzyk uznanych przez Bank za istotne, zaliczane są:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko modeli;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności.

W Banku zostały wdrożone następujące procedury dotyczące ryzyk bankowych:

- Polityka kredytowa (w tym polityka zarządzania ryzykiem koncentracji, rezydualnym, detalicznych ekspozycji kredytowych, ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, inwestycyjna) w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym (w tym DEK i EKZH) w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem inwestycji w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Polityka zgodności w Banku Spółdzielczym w Limanowej ,
- Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Limanowej.

46. 1. Ryzyko rynkowe, w tym:

a) ryzyko walutowe

1. Bank zdefiniował ryzyko walutowe jako ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów instrumentów finansowych i walut.

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka walutowego jest:

- 1) obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
 - 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Bank Zrzeszającego,
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak, aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem walutowym zostały wprowadzone w formie pisemnej, tj. "Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Limanowej". W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem walutowym Banku w związku z przeprowadzanymi operacjami walutowymi – głównie kupnem i sprzedażą walut obcych, Zespół produktów bankowych i marketingu ustalał pozycje walutowe (pozycje bilansowe, pozabilansowe) dla poszczególnych walut oraz całkowitą pozycję walutową Banku.

Zgodnie z posiadanymi uprawnieniami Bank dokonywał czynności kupna i sprzedaży walut obcych, przyjmował depozyty od klientów oraz lokował środki na rachunkach loro oraz rachunkach lokat terminowych. Transakcje przeprowadzane były wyłącznie przez upoważnionych pracowników. Okres deponowania środków, rodzaj i wysokość stopy procentowej były ustalane przez Bank

Zrzeszający. Bank nie prowadził samodzielnej działalności na rynku międzybankowym. Istniała możliwość zawierania bezgotówkowych transakcji kupna-sprzedaży walut obcych oraz lokowania środków walutowych tylko za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. Pozostałe czynności z zakresu działalności dewizowej Bank wykonywał w imieniu i na rzecz swoich klientów za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

W celu zminimalizowania ryzyka walutowego w Banku obowiązujące zasady zarządzania tym ryzykiem narzucały pewne limity, których przestrzeganie było zadaniem Zespołu produktów bankowych i marketingu, a monitorowaniem ich było zadaniem Zespołu d/s ryzyka. Zarząd Banku jest co miesiąc informowany o poziomie ryzyka walutowego, a Rada Nadzorcza co kwartał (według Informacji Zarządczej).

Podstawową metodą zarządzania ryzykiem walutowym jest limit na całkowitą pozycję walutową oraz na indywidualne pozycje walutowe.

Bank dąży do utrzymywania domkniętych pozycji walutowych w taki sposób, aby całkowita pozycja walutowa nie przekroczyła 2% funduszy własnych. Ustalono też limity dla indywidualnych pozycji walutowych dla każdej z walut: 1,5% funduszy własnych (dla EUR) oraz po 0,5% funduszy własnych (dla GBP, USD). Całkowita pozycja walutowa Banku na dzień 31.12.2019r. wyniosła 16,82 tys. zł (pozycja długa), na którą składały się:

- otwarta pozycja walutowa EUR (długa) 14,42 tys. zł,
- otwarta pozycja walutowa USD (krótka) 1,12 tys. zł,
- otwarta pozycja walutowa GBP (długa) 2,40 tys. zł,

Według stanu funduszy własnych na 31.12.2019. udział pozycji walutowej wyniósł 0,02%.

W całym 2019r. limit na całkowitą pozycję walutową oraz indywidualną pozycję walutową nie został przekroczony. Oprócz pozycji walutowych monitorowany jest również limit na średniomiesięczny stan walut obcych pozostających na bieżącym rachunku walutowym nostro jako równowartość 15 tys. zł w Euro i 60 tys. zł w złotych oraz limit udziału należności walutowych w aktywach netto ustalony na poziomie 10% (na 31.12.2019r. wykonanie - 6,01%) i limit udziału zobowiązań walutowych w pasywach na poziomie 10% (na 31.12.2019r. wykonanie - 6,01%). W 2019 roku nie występowały przypadki przekroczenia żadnego z limitów.

b) ryzyko stopy procentowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja poszczególnych rodzajów tego ryzyka, w celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy i fundusze własne Banku.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczenia ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej zostały wprowadzone w formie pisemnej, tj. "Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Limanowej".

Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wyniki finansowe oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

Wyznaczony poziom ryzyka stopy procentowej stanowi pochodną wielkości i kierunków zmian stóp procentowych oraz wielkości i terminów przeszacowania (zmiany poziomu oprocentowania) pozycji generujących przychody z tytułu odsetek i koszty odsetkowe.

Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada oprocentowanych przyznaných linii kredytowych. Udział tych pozycji jest poniżej 20% sumy aktywów oprocentowanych, tym samym pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.

Bank nie posiada portfela handlowego; wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.

c) ryzyko cenowe

Bank, w prowadzonej działalności, nie identyfikuje ryzyka cenowego jako ryzyka istotnego.

46.2. Ryzyko kredytowe

Bank definiuje ryzyko kredytowe jako ryzyko związane z brakiem zwrotu należności lub zagrożeniem braku zwrotu należności. Ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z następujących rodzajów aktywów: udzielonych kredytów lub zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko kredytowe obejmuje w Banku ryzyko koncentracji oraz ryzyko wynikające z detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie ekspozycji kredytowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 10% (poziom określony przez Spółdzielnię systemu Ochrony Zrzeszenia BPS);
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30% (poziom określony przez Spółdzielczy System Ochrony);
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 15% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie (wg wartości nominalnej);

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 12% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (wg wartości nominalnej);
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 30% ich udziału w portfelu kredytowym (wg wartości nominalnej).

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie ryzyka kredytowego i koncentracji:
 - a) politykę kredytową,
 - b) zasady zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - c) zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - d) zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - e) zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;

Na proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego składa się:

- 1) opracowanie polityki kredytowej Banku;
- 2) ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 3) zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
- 4) wprowadzanie mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych, geograficznych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
- 5) identyfikacja i pomiar ryzyka poprzez:
 - a. ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - b. ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w pod portfelach kredytowych,
 - c. ocenę wielkości salda rezerw celowych,
 - d. ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - e. ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - f. monitorowanie kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - g. analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo,
 - h. analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - i. ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - j. przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- 6) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów portfelowych;
- 7) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych;

- 8) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- 9) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - a. opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących;
 - b. stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
 - c. badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania (funkcja kontroli).

46.3. ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat; w ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia ryzyko:

- finansowania – rozumiane jako niedostatek stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez Bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem walutowym zostały wprowadzone w formie pisemnej, tj. "Instrukcja zarządzanie ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Limanowej".

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.
- 4) Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 5) realizowanie strategii finansowania, o której mowa poniżej;
- 6) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 7) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 8) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) zgodnie z Umową Spółdzielni Systemu Ochrony BPS;
- 9) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 10) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku ;
- 11) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych na poziomie nieujemnym);
- 12) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- 13) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 14) identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych lub samorządowych,
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Depozytu Obowiązkowego lub Funduszu Zabezpieczającego na zasadach określonych w Umowie Spółdzielni Systemu Ochrony BPS, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku w 2019r. obejmowało wiele działań, w tym przede wszystkim utrzymywanie płynności Banku oraz efektywne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi. Podstawowym zadaniem w tym obszarze było zabezpieczenie płynności krótko-, średnio- i długookresowej Banku oraz zapewnienie sprawnego rozrachunku rozliczeń międzybankowych.

Poziom ryzyka płynności w Banku w 2019 roku był niski, a Bank posiadał znacząco wysoki poziom aktywów płynnych, który zapewniał płynność Banku na bezpiecznym poziomie. W ramach zarządzania ryzykiem płynności, każdego dnia monitorowana była pozycja płynnościowa Banku i podejmowane były stosowne decyzje, w tym m.in. w zakresie lokowania wolnych środków w Banku Zrzeszającym.

W 2019 roku Bank zawarł 1 505 umów lokat terminowych w Banku Zrzeszającym na różne terminy, co pozwoliło w tym roku uzyskać przychody w kwocie 1 294,64 tys. zł.

Bank ma zapewniony dostęp do stabilnych źródeł finansowania umożliwiających realizację bieżących i przewidywanych potrzeb płynnościowych. Na dzień 31.12.2019 roku Bank nie korzystał z kredytów w Banku Zrzeszającym, miał natomiast dostęp do wsparcia finansowania w ramach ustalonego limitu zaangażowania w łącznej wysokości 46 068 tys. zł, na który składa się:

- 1) limit lokacyjny w wysokości 50% limitu zaangażowania,
- 2) limit debetowy w wysokości 20% limitu zaangażowania,
- 3) pozostałe formy w wysokości 30% limitu zaangażowania.

Utrzymanie miar płynności na wymaganym poziomie nie wymagało uzyskania dodatkowych środków finansowych z powyższych źródeł. Normy nadzorcze wymagane zapisami uchwały KNF Nr 386/2008 z 17.12.2008 roku dotyczące miary M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi) i miary M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2016/61 z dnia 10 października 2014r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych do implementacji norm płynnościowych zgodnych ze standardami międzynarodowymi (LCR, NSFR) zostały zachowane. Wszystkie wewnętrzne limity dotyczące zarządzania ryzykiem płynności również dotrzymane.

Codziennie Bank oblicza wskaźnik LCR (płynność krótkoterminowa), który prezentuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami środków finansowych. Na 31.12.2019r. wskaźnik ten w Banku ukształtował się na poziomie 356,68% i tym samym wypełniał zalecany limit (minimum 100%).

W okresach kwartalnych Bank liczy wewnętrzny wskaźnik NSFR, który prezentuje relację funduszy własnych i obcych stabilnych (depozyty) do aktywów niepiętnych i o ograniczonej płynności, obliczany przy założeniu wystąpienia sytuacji kryzysowej. Minimalny limit wewnętrznego wskaźnika NSFR zgodnie z wytycznymi IPS nie został wyznaczony i będzie uwzględniony po zdefiniowaniu przez regulatora sposobu jego wyliczania. Na koniec grudnia 2019r. wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 154%.

Bank podpisując akces przystąpienia do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dodatkowo uzyskał dostęp do środków pomocowych w postaci:

- 1) częściowym lub całkowitym zniesieniu blokady rachunku Depozytu Obowiązkowego,
- 2) lokaty lub pożyczki płynnościowej w ramach zgromadzonych środków na rachunkach Depozytów Obowiązkowych pozostałych uczestników,
- 3) pożyczki restrukturyzacyjnej udzielanej z Funduszy Zabezpieczającego – udzielanej na wsparcie działań, mających na celu usunięcie niewypłacalności lub groźby niewypłacalności Uczestnika,
- 4) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- 5) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
- 6) wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwowy Banku Spółdzielczego.

46.4. ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, w tym systemów informatycznych strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
- 3) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- 4) zarządzanie kadrami,
- 5) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- 6) zdefiniowanie tolerancji/apetytu Banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które Bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- 7) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 8) weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku ze regulacjami zewnętrznymi.

W zakresie ryzyka operacyjnego Bank posiada w szczególności:

- 1) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w zakresie identyfikacji, rejestracji i monitorowania strat,
- 2) Plan ciągłości działania zapewniający ciągłe i niezakłócone działanie Banku oraz plany awaryjne służące zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności w komórkach/jednostkach organizacyjnych Banku i ograniczeniu strat w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń,
- 3) Politykę kadrową.

Ponadto Bank posiada m.in. następujące procedury w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym (oraz środowiska teleinformatycznego):

- 1) Strategię (Politykę) zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) Politykę bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- 3) Zasady klasyfikacji systemów informatycznych,
- 4) Politykę klasyfikacji informacji,
- 5) Politykę Ochrony Danych,
- 6) Zasady zarządzania incydentami naruszenia bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- 7) Zasady zarządzania projektami w zakresie środowiska teleinformatycznego
- 8) Politykę bezpieczeństwa w zakresie usług płatności internetowych,
- 9) Regulamin organizacyjny,
- 10) Regulamin funkcjonowania Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego,
- 11) Polityka zgodności,

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się do:

- 1) struktury organizacyjnej Banku oraz jej adekwatności do realizacji strategicznych celów Banku,
- 2) czynności wykonywanych przez pracowników Banku,
- 3) adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju w zależności od potrzeb Banku,
- 4) zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 5) przeciwdziałania dyskryminacji pracowników m.in. ze względu na wiek, płeć, przekonania, przynależność do partii politycznej, organizacji i związków zawodowych,
- 6) ubezpieczeń oraz odszkodowań,
- 7) zapobiegania działalności przestępczej pracowników, klientów oraz innych osób na szkodę Banku,
- 8) zgodności działań Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 9) procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów (tradycyjne jak i elektroniczne) wykorzystywane przez Bank,
- 10) bezpieczeństwa fizycznego,
- 11) bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 12) postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania Banku,
- 13) zdarzeń, których skutki dotyczą Bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,
- 14) usług świadczonych w ramach współpracy Banku z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku oraz innych umów,
- 15) adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej Banku w relacji do ponoszonego ryzyka,
- 16) nowych i istniejących produktów, projektów oraz procesów.

46.5. Ryzyko braku zgodności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

46.6. Ryzyko informatyczne.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa jest systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, poprawne wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykami, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych.

46.7. Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności).

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku. Cele szczegółowe zawarte są w Polityce kapitałowej Banku.

Główne wskaźniki adekwatności kapitałowej Banku na koniec grudnia 2019 roku kształtowały się na następującym poziomie:

- łączny współczynnik kapitałowy – 14,89 %
- współczynnik kapitału TIER I – 11,81%,
- współczynnik kapitału podstawowego TIER I – 11,81%,
- wskaźnik dźwigni – 4,89 (definicja przejściowa), 4,89 – w pełni wprowadzona definicja.

Wymagany poziom wskaźników kapitałowych na 2019 r. kształtował się następująco:

- łączny współczynnik kapitałowy – min. 13,5%,
- współczynnik kapitału TIER I – 11,5%,
- współczynnik kapitału podstawowego TIER I – 10%.

46.8. Ryzyko biznesowe (wyniku finansowego).

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem biznesowym, w tym ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

46.9. Ryzyko modelu.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

46.10. Ryzyko bancassurance.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem bancassurance jest stałe dążenie do poprawy efektywności współpracy z zakładami ubezpieczeń w zakresie skuteczności zabezpieczenia ryzyka kredytowego oraz kształtowania właściwych relacji z klientami w celu ograniczenia ich wpływu na poziom ryzyka reputacji, prawnego oraz ryzyka braku zgodności. Szczegółowe wytyczne dotyczące zarządzania obszarem związanym z bancassurance zawarte są Polityce w zakresie bancassurance w Podkarpackim Banku Spółdzielczym.

Bank w ramach systemu zarządzania ryzykiem uwzględni ponadto aspekt ryzyka utraty reputacji, które może materializować się przede wszystkim w obszarze ryzyka płynności.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Bank:

- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji.

47. Dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych:

47.1. Informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności.

Zgodnie z definicją:) pozycje wrażliwe / oprocentowane – bilansowe i pozabilansowe aktywa i pasywa w portfelu bankowym wrażliwe na ryzyko zmiany stóp procentowych, tj. pozycje przynoszące przychody lub koszty odsetkowe (w formie kuponów lub dyskonta), w tym oprocentowane stawką 0%, z wyłączeniem aktywów odliczanych od kapitału podstawowego Tier 1.

Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych. W analizie ryzyka stopy procentowej uwzględnia się pozycje pozabilansowe, głównie z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych, które w przyszłych okresach mogą być wrażliwe na zmiany stóp procentowych, poprzez przekształcenie ich w pozycje bilansowe – pozycje pozabilansowe uwzględniane są wyłącznie w przypadku przeprowadzania dodatkowej analizy ryzyka stopy procentowej obejmującej te pozycje. Analizy sporządzane są w przypadku, gdy udział zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych przekroczy poziom 20% aktywów oprocentowanych.

Aktywa i pasywa obciążone ryzykiem stopy procentowej

Wyszczególnienie	Terminy przeliczania								
	Razem	a'vista	od 1 do 30 dni	pow. 1-mca do 3-mcy	pow. 3-mca do 6-mcy	pow. 6-mca do 12-mcy	pow. 1 roku do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	10 66 527 714	72 307 005	918 840 840	842 034	13 810 944	38 574 939	6 332 650	10 787 883	5 031 419
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	996 673 450	563 621 811	81 445 972	35 695 031	38 192 765	142 050 867	135 667 004		

Do pomiaru ryzyka Bank stosuje następujące stawki bazowe:

- 1) stopa redyskontowa weksli w NBP – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z oprocentowaniem kształtowanym przez pozostałe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego oraz pozycje walutowe powiązane ze stopą banków centralnych lub EBC;
- 2) stawka WIBID / WIBOR – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z rentownością obligacji skarbowych oraz pozycje walutowe powiązane ze stopą EURIBOR i LIBOR;
- 3) stopa Banku.

Aktywa i pasywa powiązane ze stopami procentowymi zależnymi od innych, niewymienionych powyżej stóp referencyjnych, należy przyporządkować do jednej z wyżej wymienionych grup na zasadzie podobieństwa z odpowiednimi stopami referencyjnymi, kierując się np. uzależnieniem kierunków i wielkości zmian stóp referencyjnych od tych samych czynników zewnętrznych.

Bank przyjmuje następujące kryteria przyporządkowania kwot aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do terminów przeszacowania:

- 1) termin przeszacowania dla pozycji wrażliwych o stopie stałej jest równy umownemu terminowi ich zapadalności/wymagalności;
- 2) termin przeszacowania dla pozycji wrażliwych o stopie zmiennej rynkowej jest równy:
 - a) dla pozycji o oprocentowaniu zależnym od poziomu stóp podstawowych NBP – kwalifikuje się do przedziału przeszacowania zgodnego z założeniami danego produktu; w szczególności oprocentowanie produktów uzależnione od stopy redyskonta weksli NBP kwalifikuje się do przedziału przeszacowania od 1 do 30 dni włącznie,
 - b) dla pozostałych pozycji o stopie płynnej, w tym pozycji o oprocentowaniu ustalonym w oparciu o stopy rynku międzybankowego – dacie zmiany oprocentowania wskazanej w umowie i wynikającej z charakterystyki danego produktu;
- 3) termin przeszacowania dla pozycji wrażliwych o stopie zmiennej zarządzanej przez Bank jest równy terminowi najbliższej możliwej zmiany oprocentowania zgodnej z założeniami danego produktu i wynikającej z umowy.

Do pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych zalicza się w szczególności:

- 1) w przypadku aktywów:
 - a) dłużne papiery wartościowe emitowane przez NBP i Skarb Państwa kuponowe (o oprocentowaniu stałym lub zmiennym) i zerokuponowe (dyskontowe), w szczególności bony pieniężne oraz bony i obligacje skarbowe,
 - b) dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty inne, niż wymienione w ppkt a, w szczególności obligacje komunalne i komercyjne, certyfikaty depozytowe banków,
 - c) złożone przez Bank lokaty, w tym lokaty udzielane na zasadach rynku międzybankowego,
 - d) kredyty i pożyczki udzielone przez Bank,
 - e) oprocentowane środki na rachunkach nostro Banku,
- 2) w przypadku pasywów:
 - a) depozyty a'vista i depozyty terminowe o oprocentowaniu stałym i zarządzanym przez Bank,
 - b) depozyty o stałym i zmiennym oprocentowaniu przyjmowane na zasadach rynku międzybankowego,
 - c) oprocentowane środki na rachunkach bieżących klientów Banku,
 - d) oprocentowane środki na rachunkach loro Banku,
 - e) kredyty i pożyczki stanowiące zobowiązanie Banku,
 - f) dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez Bank, w tym certyfikaty depozytowe i obligacje,

Bank wylicza potencjalną stratę/zysk z tytułu wahań stóp procentowych, rozumianą jako możliwa zmiana wyniku odsetkowego w okresie 1 roku (kolejnych 12 miesięcy), zgodnie z formułą:

$$\Delta D = \sum_{i=1}^n L_i \times \frac{\Delta S}{100} \times \frac{T_i}{365}$$

gdzie:

ΔD – potencjalna zmiana (przyrost lub spadek) wyniku odsetkowego,

L_i – wielkość luki netto na koniec i -tego okresu,

ΔS – oczekiwana zmiana stopy procentowej w punktach procentowych,

T_i – czas pozostający do końca roku, liczony w dniach, z uwzględnieniem połowy i -tego okresu, w którym zmiana stopy procentowej (ΔS) oddziałuje na wielkość luki netto L_i .

Ilość dni dla poszczególnych przedziałów czasowych jest następujący:

do 1 dnia	1 dzień do 7 dni	7 dni do 1 miesiąca	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy
1	4	19	61	137	273

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2019 roku prezentuje się następująco:

okres	do 1 dnia	1 dzień do 7 dni	7 dni do 1 miesiąca	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy
wielkość luki	-491314805	403837097	433557771	-34852998	-24381821	-103475928
% sumy bilansowej	-43,15%	35,47%	38,08%	-3,06%	-2,14%	-9,09%

Stosowane przez Bank metody pomiaru ryzyka stopy procentowej przewidują przeprowadzanie prognoz zakładających zmiany stóp procentowych. Z przeprowadzonej symulacji wg stanu na 31.12.2019 r. wynika, że potencjalna zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy, przy zmianie stóp procentowych o 100 punktów bazowych na skutek niedopasowania terminów przeszacowania pomiędzy aktywami i pasywami, spowoduje zmianę przedmiotowego wyniku:

- w przypadku wzrostu stóp procentowych – wzrost o 2.501 tys. zł, co stanowi 9,79% wyniku odsetkowego oraz 3,39% funduszy własnych Banku;

- w przypadku spadku stóp procentowych – spadek o 5.259 tys. zł, co stanowi 20,59% wyniku odsetkowego oraz 7,13% funduszy własnych Banku.

W okresach miesięcznych Bank przeprowadza test warunków skrajnych. Uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, potencjalne zmiany dochodu odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych (przy uwzględnieniu modelu opartego na średnim czasie trwania luki) przy założeniu spadku stóp procentowych o 200 pb. (stress test), zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 9 996 tys. zł; stanowiąc 13,55% funduszy własnych Banku – limit 15 %. Uwzględniając ryzyko bazowe, a więc nierównomierne zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w Banku, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 35 pb. (stress test), zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 2 230 tys. zł, stanowiąc 3,02% funduszy własnych – limit 5%. Obliczona zmiana wyniku stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej. Na 31.12.2019r. nie wystąpiła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej.

47.2. Informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszoną o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu, o którym mowa w art. 128 ustawy - Prawo bankowe.

Do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje zgodnie z art.74 Rozporządzenia UE metodę standardową zaliczając ekspozycje do jednej z klas wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego Bank oblicza jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, pomnożonych przez 8 %.

Głównym źródłem ryzyka kredytowego Banku jest portfel kredytowy, natomiast pozostałe aktywa ze względu na niski udział w całości aktywów i niskie ryzyko kontrahenta nie wpłynęły istotnie na poziom ryzyka kredytowego. Na dochodowość Banku bardzo istotny wpływ ma jakość portfela kredytowego. Na dzień 31.12.2019 kształtował się na poziomie 11,02% (portfel brutto sektora niefinansowego i budżetowego)- poprawa w stosunku do 2018 (14,64 %). Jakość DEK- 6,17% - pogorszenie w stosunku do 2018 (-5,55%), Jakość EKZH -13,06 % - poprawa do 2018 (17,28 %). Na koniec roku 2019 osiągnięto minimalny poziom orezzerwowania wynikający z członkostwa w SSOZ BPS (30 %) i kształtował się on na poziomie 40,69 % , na koniec 2018 - 20,51 %.

Wyznaczanie wymogu kapitałowego

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	299 370 010,00	9 526 895,00	762 152,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	52 899 096,00	10 579 819,00	846 386,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 910,00	6 910,00	553,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-

Ekspozycje wobec instytucji	316 362 486,00	2 222 421,00	177 794,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	62 410 229,00	62 410 229,00	4 992 818,00
Ekspozycje detaliczne	182 748 452,00	137 061 339,00	10 964 907,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	165 257 153,00	149 889 759,00	11 991 180,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	31 694 932,00	43 174 624,00	3 453 970,00
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	411 263,00	616 895,00	49 352,00
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-	-
Ekspozycje stanowiące pozycje sekuratywizacyjne	-	-	-
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	15 825 278,00	15 825 278,00	1 266 022,00
Inne pozycje	70 088 916,00	44 818 727,00	3 585 498,00
RAZEM	1 197 074 725,00	476 132 896,00	38 090 632,00

47.3. Wartość zabezpieczeń prawnych oraz innych pozycji wpływających na pomniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank uwzględnia ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nieruchomością ochronę kredytową (gwarancje BGK). Na dzień 31.12.2019 r. wartość tych zabezpieczeń przyjętych w celu ograniczenia ryzyka kredytowego wyniosła : 43 219 441 zł

Po uwzględnieniu skutków ograniczania ryzyka kredytowego kwota ekspozycji ważonej ryzykiem zmniejszyła się o 43 245 654,00 zł w porównaniu do kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem wyliczonej bez stosowania ograniczania ryzyka kredytowego, zaś wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego zmniejszył się o 3 459 652 zł w porównaniu do wymogu kapitałowego wyliczonego bez stosowania ograniczania ryzyka kredytowego.

48. Dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych analiza wiekowa przeterminowanych na dzień bilansowy aktywów finansowych w podziale na aktywa finansowe, w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości, i pozostałe aktywa finansowe (w PLN).

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości	Rezerwa celowa / Odpis aktualizujący	Aktywa finansowe bez rozpoznannej utraty wartości	Rezerwa celowa / Odpis aktualizujący
Sektor finansowy				
Nieprzeterminowane	0,00	0,00	320 520 653,00	0,00
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane >180 dni <= 1 rok	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane >1 rok	0,00	0,00	0,00	0,00
Sektor niefinansowy				
Nieprzeterminowane	5 887 660,00	1 244 943,00	380 496 233,00	441 225,00
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	5 270 766,00	143 822,00	11 605 146,00	88 718,00
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	1 908 490,00	30 294,00	2 358 596,00	3 956,00
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	7 117 497,00	423 686,00	153 602,00	2 304,00
Przeterminowane >180 dni <= 1 rok	1 790 948,00	744 017,00	55 602,00	834,00
Przeterminowane >1 rok	33 505 686,00	20 028 436,00	0,00	0,00
Sektor budżetowy				
Nieprzeterminowane	0,00	0,00	52 656 006,00	0,00
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane >180 dni <= 1 rok	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeterminowane >1 rok	0,00	0,00	0,00	0,00

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez bank umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy banku.

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie zawierał umów, które nie były uwzględnione w bilansie i jednocześnie były istotne dla oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku.

50. Informacje o prowadzonej przez bank działalności powierniczej.

Bank nie prowadzi działalności powierniczej.

51. Informacje o sekurytyzacji aktywów banku, z wyszczególnieniem co najmniej:

- 1) wartości oraz rodzaju wierzytelności objętych sekurytyzacją
- 2) wartości oraz rodzaju otrzymanych papierów wartościowych

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych:

52.1. Określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów środków pieniężnych, w tym ich strukturę na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Na środki pieniężne składają się gotówka w kasie oraz należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2019 r.		Stan na 31.12.2018 r.	
	Wartość w zł	Struktura w %	Wartość w zł	Struktura w %
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	25 270 176,70	16,63%	23 180 768,88	16,67%
Należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym	126 719 011,53	83,37%	115 842 485,56	83,33%
RAZEM	151 989 188,23	100,00%	139 023 254,44	100,00%

52.2. Wyjaśnienie na temat przyjętego podziału działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Działalność operacyjna - jest to podstawowy rodzaj działalności Banku oraz inne rodzaje działalności, niezaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna - jest to działalność, której przedmiotem jest nabywanie lub zbywanie rzeczowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie), wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych inwestycji, w tym inwestycji w nieruchomości i prawa, krótkoterminowych aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i ekwiwalentów) oraz wszystkie związane z tym pieniądze koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Działalność finansowa - jest to działalność, której przedmiotem jest pozyskiwanie innych, niż działalność operacyjna, źródeł finansowania, w tym także zwiększających kapitał (fundusz) własny, lub ich spłata oraz związane z tym pieniądze koszty, w tym prowizje, odsetki i dywidendy, i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego. Wystąpienie przepływów w działalności finansowej powoduje zmiany rozmiarów i relacji kapitału (funduszu własnego) i zadłużenia Banku.

52.3. Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków do pozycji: "Pozostałe korekty", "Pozostałe wpływy" i "Pozostałe wydatki", których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności.

Tytuł	31.12.2019	31.12.2018
1	2	3
Pozostałe korekty działalności operacyjnej	313 419,03	3 107 869,48
Zmiana stanu "Przejętych aktywów do zbycia"	313 419,03	3 107 869,48

52.4. Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych.

Wyjaśnienie różnic	Zmiana stanu w bilansie	Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów pieniężnych
II.5. Zmiana stanu rezerw - różnica w kwocie 72.695 PLN dotyczy zmiany stanu rezerwy na odroczony podatek dochodowy w części dotyczącej działalności inwestycyjnej odniesionej na fundusz z aktualizacji wyceny (z tytułu wzrostu wartości wyceny WANCi Certyfikatów inwestycyjnych)	389 463,85	316 768,85
II.6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych - różnica w kwocie 1.400.000,00 PLN dotyczy wydatków na nabycie Obligacji zaprezentowanych w pozycji B.II.4 RPP	43 238 862,35	41 838 862,35

<p>II.12. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (handlowych) - różnica w kwocie 962.082,55 PLN dotyczy wydatków na nabycie udziałów w spółce CRUZ Sp. z o.o (500.000,00 zł) i wydatków na nabycie Certyfikatów Inwestycyjnych FIZAN (194.756,00 zł) zaprezentowanych w pozycji B.II.4 RPP oraz w kwocie 267.326,55 zł wzrostu wartości wyceny certyfikatów inwestycyjnych FIZAN wg WANCI odniesionego na fundusz z aktualizacji wyceny.</p>	792 695,95	-169 386,60
--	------------	-------------

53. Informacje w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie jednostek:

53.1. Jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą nabycia:

- a) nazwa (firma) i opis przedmiotu działalności spółki przejętej
- b) liczba, wartość nominalna i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia
- c) cena przejęcia, wartość aktywów netto według wartości godziwej spółki przejętej na dzień połączenia, wartość firmy lub ujemną wartość firmy i opis zasad jej amortyzacji

53.2. Jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą łączenia udziałów:

- a. nazwy (firmy) i opis przedmiotu działalności spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru
- b. liczba, wartość nominalna i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia
- c. przychody i koszty, zyski i straty oraz zmiany w kapitałach własnych połączonych spółek za okres od początku roku obrotowego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, do dnia połączenia

W okresie sprawozdawczym, tj. w trakcie roku 2019 nie nastąpiło połączenie z inną jednostką bankową.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji, w tym o:

- 1) nazwie, zakresie działalności wspólnego przedsięwzięcia
- 2) procentowym udziale banku we wspólnym przedsięwzięciu
- 3) części wspólnie kontrolowanych rzeczowych składników aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- 4) zobowiązaniach zaciągniętych na potrzeby przedsięwzięcia lub nabycia używanych rzeczowych składników aktywów trwałych
- 5) części zobowiązań wspólnie zaciągniętych
- 6) przychodach uzyskanych ze wspólnego przedsięwzięcia i kosztach z nimi związanych
- 7) zobowiązaniach pozabilansowych i inwestycyjnych dotyczących wspólnego przedsięwzięcia

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie był zaangażowany we wspólne przedsięwzięcia, które w myśl zapisów ustawy o rachunkowości podlegałyby bądź nie podlegałyby konsolidacji.

55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów, zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenionych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego, w podziale na:

- 1) zdematerializowane instrumenty finansowe, w tym dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym
- 2) inne niż zdematerializowane instrumenty finansowe

Bank nie prowadzi rachunków papierów wartościowych klientów.

56. Informacje o towarach giełdowych klientów w ujęciu wartościowym i ilościowym

Bank nie prowadzi działalności dotyczącej giełd towarowych.

57. Informacje, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy

Realizacja Wewnętrznego Planu Naprawy na lata 2018-2021

Po dacie bilansowej, tj. 31.12.2018 roku, Bank odnotował niedobór funduszy własnych skutkujący naruszeniem norm adekwatności kapitałowej. W okresie 2019 roku Bank Spółdzielczy w Limanowej realizował opracowany na lata 2018-2021 Wewnętrzny Plan Naprawy, którego założenia zostały zatwierdzone przez Zarząd Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ BPS) w dniu 28 lutego 2019 roku. Podstawowe cele realizowanego Wewnętrznego Planu Naprawy to m.in.: osiągnięcie poziomu orezerwowania należności zagrożonych wynikającego z Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, poprawa jakości aktywów oraz osiągnięcie wymaganego wyposażenia kapitałowego Banku. Istotnym elementem zatwierdzonego Wewnętrznego Planu Naprawy było zwrotne wsparcie finansowe udzielone z Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony Zrzeszenia z przeznaczeniem na zasilenie funduszy własnych banku w wysokości 7,5 mln zł, które Bank otrzymał. Decyzją z dnia 9 maja Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła Bankowi zgody na zakwalifikowanie otrzymanych środków pieniężnych na zwiększenie kapitałów własnych, co wpłynęło na poprawę wskaźników kapitałowych. Założone w Wewnętrznym Planie Naprawy parametry dotyczące współczynników kapitałowych, jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika orezerwowania należności zagrożonych na dzień 31.12.2019 roku zostały w pełni zrealizowane.

wskaźnik	wartość założona w WPN na 31.12.2019	Wartość zrealizowana na dzień 31.12.2019
Jakości portfela kredytowego	13,50%	10,94%
Orezerwowania należności zagrożonych	34,17%	40,76%
C/I	67,45%	67,00%
Łączny współczynnik kapitałowy	13,64%	14,89%

Szacunki dotyczące zwrotów prowizji w przypadku przedterminowych spłat kredytów

W związku z wyrokiem TSUE Bank oszacował kwotę spodziewanych zwrotów kosztów kredytu. Jednocześnie zdaniem banku wysokość szacunku nie wpływa w istotny sposób na ocenę jego sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy i w związku z tym w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2019 roku nie została ujęta stosowna rezerwa.

Wysokość spodziewanych zwrotów kosztów kredytów stanowi najlepszy możliwy szacunek Zarządu oparty na danych historycznych dotyczących wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich oraz na obserwowanej historycznej ilości reklamacji dotyczących zwrotu prowizji wpływających do Banku, w tym po orzeczeniu TSUE, jak również uwzględniający oczekiwania w zakresie trendów dotyczących poziomu przyszłych reklamacji. Jednakże powyższy szacunek obciążony jest znacznym poziomem niepewności wynikającym z trudnej do oszacowania zmienności obserwowanych trendów dotyczących poziomu zgłaszanych reklamacji.

Bank na bieżąco monitoruje poziom reklamacji, które wpływają do Banku i dotyczą zwrotu prowizji. W sytuacji, gdyby przyszły trend istotnie odbiegał od obecnych założeń, Bank może ująć w sprawozdaniu finansowym wyszacowaną rezerwę o ile mogłoby to wpłynąć w sposób istotny na ocenę sytuacji finansowej, majątkowej oraz wynik finansowy banku.

Zdarzenia wpływające w sposób istotny na wynik finansowy Banku za rok 2019

Na wysokość wypracowanego wyniku finansowego Banku za rok 2019 oddziaływał w istotnym stopniu poziom tworzonych w tym okresie rezerw celowych i odpisów aktualizujących oraz zdarzenia o charakterze jednorazowym związane ze sprzedażą nieruchomości stanowiących majątek Banku.

Kwota utworzonych w 2019 roku rezerw celowych i odpisów aktualizujących na należności nieregularne wyniosła 12.434.193,55 zł. Bank dokonał m.in. zwiększenia w ciężar kosztów roku 2019 poziomu rezerw celowych i odpisów aktualizujących na ekspozycje kredytowe wobec jednego klienta, do wysokości wymaganego ich poziomu określonego przepisami Rozporządzenia MF w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, brak których skutkowało wydaniem przez audytora "Opinii z zastrzeżeniem" o sprawozdaniu finansowym Banku za rok 2018. Kwota dodatkowych rezerw celowych i odpisów aktualizujących z tego tytułu utworzonych w roku 2019 wyniosła 5 212 816,86zł.

Bank na bieżąco intensyfikuje działania restrukturyzacyjne i windykacyjne mające na celu poprawę jakości portfela kredytowego oraz obniżenie kosztów związanych z zabezpieczeniem ryzyka kredytowego w postaci tworzonych rezerw celowych. W odniesieniu jednak do ekspozycji kredytowych zagrożonych prowadzone działania, ze względu na uwarunkowania prawne, stanowią długotrwałe procesy, których efekt jest trudny do wyszacowania. Kwota odzyskanych wierzytelności w procesie windykacji do dnia 31.12.2019 roku wyniosła łącznie 20 593 607,23 zł., z czego kapitał stanowił 16 926 841,53 zł., odsetki 3 138 644,96 zł., koszty egzekucyjne 528 120,74 zł.

W związku z upływem w następnych latach, przewidzianych przepisami Rozporządzenia MF w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, limitów terminów dotyczących możliwości stosowania pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych o ustanowione zabezpieczenia, wynik finansowy Banku i możliwość zwiększania funduszy własnych zależeć będzie od skuteczności działań związanych z poprawą jakości portfela kredytowego, w tym w zakresie restrukturyzacji i windykacji.

W roku 2019 Bank wygenerował zysk brutto na sprzedaży nieruchomości stanowiących rzeczowe aktywa trwałe w wysokości 1 428 010,03zł.

PEŁNOMOCENIK ZARZĄDU
Dyrektor Ekonomiczny

Wacław Wiewióra

.....
(imię, nazwisko osoby sporządzającej)

- ZARZĄD
- PREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
- Adryś Dudek*
1.
WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
- Jan*
2.
WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
- Stanisław Paluch*
3.
WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
- Waldemar Żurek*
4.

Limanowa, dnia 28 lutego 2020 roku
(miejsce i data sporządzenia)